

PRZEDSZKOLE MIEJSKIE NR 24
im. Słupskiego Niedźwiadka Szczęścia

PROGRAM WYCHOWAWCZY
PRZEDSZKOŁA MIEJSKIEGO NR 24
im. „Słupskiego Niedźwiadka Szczęścia”
w Słupsku

Wstęp

Podstawowym zadaniem przedszkola jest ukształtowanie zespołu cech, postaw pożądaných ze względu na ideał wychowania oraz przygotowanie dziecka do roli aktywnego współuczestnika i współtwórcy życia społecznego. Program wychowawczy Przedszkola Miejskiego im. „Słupskiego Niedźwiadka Szczęścia” został opracowany dla stworzenia optymalnych warunków do indywidualnego rozwoju dzieci i wspomagania tego procesu oraz w celu rozwoju poszczególnych umiejętności takich jak: samodzielność, dbałość o bezpieczeństwo, dostrzeganie i rozwiązywanie problemów, podejmowanie i realizowanie zadań, kształtowanie umiejętności społecznych, kształtowanie nawyków kulturalnych, społecznych i higienicznych, współdziałanie w grupie. Ważnym czynnikiem kształtowania powyższych umiejętności jest nieustannie obecny przykład postępowania dorosłych z otoczenia dziecka, czyli rodziców i nauczycieli przedszkola oraz ujednolicenie oddziaływań wychowawczych w przedszkolu i w domu.

Program opracowany został w wyniku diagnozy potrzeb przedszkola w zakresie działań wychowawczych.

Podstawa prawna:

1. Ustawa z dnia 7.09.1991 r. o systemie oświaty (Dz. U z 2004 r. nr 256, poz. 2572 z późn. zm.)
2. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23.12.2008 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz. U z dnia 15.01.2009 r.)
3. Podstawa Programowa wychowania przedszkolnego dla przedszkoli, oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych oraz innych form wychowania przedszkolnego.
4. Konwencja Praw Dziecka z dnia 20.11.1989 r. przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne ONZ (Dz. U z 1991 r. nr 120, poz. 526).
5. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 02.04.1997 r.
6. Statut Przedszkola.

Cele programu

Treści ujęte w Programie wychowawczym są zgodne z Podstawą programową wychowania przedszkolnego i zawarte są w następujących obszarach:

1. Kształtowanie umiejętności społecznych dzieci: porozumiewanie się z dorosłymi i dziećmi, zgodne funkcjonowanie w zabawie i sytuacjach zadaniowych (obszar 1)
2. Kształtowanie czynności samoobsługowych, nawyków higienicznych i kulturalnych. Wdrażanie dzieci do utrzymywania ładu i porządku (obszar 2)
3. Wdrażanie dzieci do dbałości o bezpieczeństwo własne oraz innych (obszar 6)
4. Wychowanie dla poszanowania roślin i zwierząt (obszar 12)
5. Wychowanie rodzinne, obywatelskie i patriotyczne (obszar 15)

Realizacja programu

Program wychowawczy wdrażany będzie we wszystkich grupach wiekowych. Cele i zadania wychowawcze programu realizowane będą przez dyrektora, nauczycieli, pracowników niepedagogicznych oraz rodziców, poprzez odpowiedni dobór metod i form pracy, literaturę, pomoce dydaktyczne i ujednolicony system kar i nagród z naciskiem na wzmacnianie pozytywnych zachowań dzieci. Uwieńczeniem realizacji celów programu będzie stworzenie i przestrzeganie Kodeksu Przedszkolaka.

I. Zadania wychowawcze dla osób odpowiedzialnych za realizację programu:

Dyrektor przedszkola:

1. Dbą o prawidłowe funkcjonowanie przedszkola i poziom pracy wychowawczej i opiekuńczej,
2. Koordynuje, organizuje i nadzoruje działania wychowawcze,
3. Stwarza warunki do prawidłowej realizacji praw dziecka,
4. Wspiera rodziców w działaniach wychowawczo-opiekuńczych
5. Organizuje pomoc psychologiczno-pedagogiczną.

Nauczyciele:

1. Poznają dzieci i ich środowisko,
2. Ściśle współpracują z rodzicami wspierając ich w działaniach opiekuńczo – wychowawczych,
3. Organizują spotkania,
4. Rozwiązują problemy indywidualne,
5. Propagują zasady kulturalnego zachowania,
6. Wdrażają zasady bezpieczeństwa i troszczą się o zdrowie i bezpieczeństwo dzieci,
7. Kształtują zachowania społecznie akceptowane - zasad savoir-vivru,
8. Tworzą dziecku przyjazną atmosferę warunkującą zdrowie psychiczne i fizyczne,
9. Wzmacniają pozytywne zachowania dzieci, eliminują zachowania niepożądane,
10. Wspomagają budowanie systemu wartości, stwarza okazję do podejmowania przez dziecko wyborów i zdawania sobie sprawy z ich konsekwencji,
11. Respektują i gwarantują prawa zawarte w Konwencji Praw Dziecka wobec każdego dziecka bez jakichkolwiek dyskryminacji.
12. Wzajemnie wspierają swoje działania w ramach współpracy koleżeńskiej,
13. Systematycznie poszerzają zakres swoich kompetencji wychowawczych.

Rodzice:

1. Współpracują z nauczycielami w sprawach wychowania i kształcenia dzieci,
2. Zapoznają się z programem wychowawczym oraz z zasadami i regułami przyjętymi przez dzieci i nauczycieli,
3. Realizują program w domu,
4. Biorą udział w warsztatach psychologicznych w celu uświadomienia konieczności ujednoczenia oddziaływań wychowawczych w domu i w przedszkolu,
5. Stosują ujednolicony system wzmacniania pozytywnych zachowań dzieci oraz eliminują zachowania niepożądane,
6. Uczestniczą w zebraniach, spotkaniach indywidualnych oraz zajęciach otwartych i uroczystościach,
7. Dbają o właściwą formę spędzania czasu wolnego przez dzieci,
8. Tworzą dziecku przyjazną atmosferę warunkującą zdrowie psychiczne i fizyczne.

Pracownicy niepedagogiczni:

1. Reagują na przejawy negatywnych zachowań i informują o tym nauczyciela,
2. Wspomagają nauczycieli w realizowaniu działań wychowawczych.

II. Metody pracy:

1. Metoda samodzielnych doświadczeń, oparta na inicjatywie własnej dziecka,
2. Metoda żądań stawianych przez nauczyciela, które dziecko rozwiązuje samodzielnie według własnego pomysłu,
3. Metoda ćwiczeń polegająca na powtarzaniu przez dziecko odpowiednich czynności,
4. Metoda odtwarzania, np. podczas nauki wierszy i piosenek,
5. Metody słowne: opowiadania, rozmowy, zagadki,

Stosowanie nowatorskich metod, a wśród nich:

1. Elementy dramy, pedagogiki zabawy,
2. Metoda Ruchu Rozwijającego W. Sherborne,
3. Improwizacja ruchowa R. Labana,
4. Metoda K. Orffa,
5. Elementy metody Dobrego Startu M. Bogdanowicz,
6. Elementy pedagogiki Montessori,
7. Dziecięca matematyka E. Gruszczyk – Kolczyńskiej,
8. Gimnastyka rytmiczna A. M. Kniessów,
9. Elementy metody Wspierania Rozwoju – „Terapia bajką”,
10. Elementy Kinezylogii Edukacyjnej P. Dennisona,

11. Ćwiczenia H. Tymichowej,

12. Edukacja przez ruch – D. Dziamskiej.

III. Formy pracy:

1. Z całą grupą
2. W małych zespołach
3. Indywidualna

IV. Sposoby realizacji w ramach obszarów edukacyjnych

1. Kształtowanie umiejętności społecznych dzieci: porozumiewanie się z dorosłymi i dziećmi, zgodne funkcjonowanie w zabawie i sytuacjach zadaniowych (obszar 1)

W przedszkolu dziecko po raz pierwszy pełni rolę członka większej zbiorowości. Zaspakaja potrzebę kontaktu z rówieśnikami, uczy się określonych form zachowania, przestrzegania ustalonych norm i zasad, zdobywa nowe jakościowo doświadczenia społeczne i emocjonalne. Dzięki doświadczeniom lepiej orientuje się i rozumie, co według dorosłych jest dobre i słuszne, a co złe i niewłaściwe. Podczas zabawy, która odgrywa ważną rolę w kształtowaniu relacji społecznych, uczy się również panowania nad własnymi emocjami.

Dziecko kończące edukację przedszkolną powinno:

- Obdarzać uwagę dzieci i dorosłych, aby rozumieć to, co mówią i czego oczekują;, grzecznie zwracać się do innych w domu, w przedszkolu, na ulicy;
- Przestrzegać reguł obowiązujących w społeczności dziecięcej (starać się współdziałać w zabawach i sytuacjach zadaniowych) oraz w świecie dorosłych;
- W miarę samodzielnie radzić sobie w sytuacjach życiowych i próbować przewidywać skutki swoich zachowań;
- Wiedzieć, że nie należy chwalić się bogactwem i nie należy dokuczać dzieciom, które wychowują się w trudniejszych warunkach, a także nie należy wyszydzać i szykanować innych;
- Umieć się przedstawić: podać swoje imię, nazwisko i adres zamieszkania; wiedzieć, komu można podawać takie informacje.

Pożądane zachowania dziecka:

- Zwraca się po imieniu do kolegów i koleżanek z grupy
- Potrafi bawić się zgodnie z innymi dziećmi
- Rozumie, że inne dzieci mają prawo do zabawy tymi samymi zabawkami
- Wie, że nie wolno niszczyć prac i zabawek kolegów
- Wie, że musi stosować się do obowiązujących nakazów i zakazów
- Rozumie, że nie wolno brać rzeczy innych bez pozwolenia
- Rozumie, że zawsze trzeba mówić prawdę
- Potrafi przeprosić gdy postąpi niewłaściwie
- Radzi sobie w sytuacjach konfliktowych bez stosowania agresji
- Wie, że nie może sprawiać swoim zachowaniem przykrości innym dzieciom
- Dzieli się zabawkami z innymi dziećmi
- Dostrzega wartości: dobro, piękno, odwaga, prawda, przyjaźń, tolerancja
- Używa zwrotów grzecznościowych
- Zachowuje się kulturalnie w miejscach publicznym
- Potrafi stanąć w obronie dziecka szykanowanego i krzywdzonego
- Określa własne potrzeby i nazywa uczucia

2. Kształtowanie czynności samoobsługowych, nawyków higienicznych i kulturalnych.

Wdrażanie dzieci do utrzymywania ładu i porządku (obszar 2)

Podstawowym zadaniem jest wyrobienie elementarnych przyzwyczajzeń higieniczno – kulturalnych: dbałość o higienę osobistą, estetyczny wygląd, porządek i ogólną kulturę zachowania. Dzieci przyzwyczajane są do samodzielnego wykonywania czynności przygotowawczych i zabiegów higienicznych, kulturalnego zachowania się podczas spożywania posiłków, przyzwyczajania wychowanków do utrzymywania porządku w najbliższym otoczeniu.

Dziecko kończące edukację przedszkolną powinno:

- Umieć poprawnie umyć się i wytrzeć oraz umyć zęby;
- Właściwie zachowywać się przy stole podczas posiłków, nakrywać do stołu i sprzątać po sobie;
- Samodzielnie korzystać z toalety;

- Samodzielnie ubierać się i rozbierać, dbać o osobiste rzeczy i nie narażać ich na zgubienie lub kradzież;
- Utrzymywać porządek w swoim otoczeniu.

Pożądane zachowania dziecka:

- Podciąga rękawy przed myciem rąk
- Samodzielnie zdejmuje i podciąga ubranie
- Potrafi korzystać z papieru toaletowego
- Pamięta o spuszczeniu wody
- Wie, że po skorzystaniu z toalety należy umyć ręce
- Wie, że należy myć ręce przed posiłkiem
- Zwraca uwagę na estetykę swojego wyglądu
- Potrafi poprawnie korzystać ze sztuców
- Zachowuje czystość w miejscu jedzenia
- Nie opiera się łokciami i nie odwraca
- Umie w spokoju zjeść posiłek
- nie rozmawia z „pełną” buzią
- Zna i stosuje kolejność przy wkładaniu ubrania
- Odkłada ubrania na wyznaczone miejsce
- Odpina i zapina guziki
- Pilnuje rzeczy osobistych
- Odkłada zabawki na wyznaczone miejsce
- Wyrzuca papierki i inne śmieci do kosza
- Utrzymuje porządek w szafkach i na półkach
- Zachowuje porządek w miejscu pracy w czasie wykonywanych zadań.

3. Wdrażanie dzieci do dbałości o bezpieczeństwo własne oraz innych (obszar 6)

Dzieci w przedszkolu poznają zasady warunkujące ich bezpieczeństwo i powinny respektować je, rozumieć, dlaczego obowiązują, oraz wiedzieć, jakie są konsekwencje ich nieprzestrzegania. Wdrażanie do dbałości o bezpieczeństwo własne oraz innych odbywa się poprzez uświadamianie wychowankom zagrożeń, jakie mogą wystąpić w najbliższym otoczeniu. Uczenie dzieci pożądanych zachowań odbywa się poprzez: przyzwyczajanie do przestrzegania ogólnych zasad bezpieczeństwa, przewidywanie biegu wydarzeń,

doskonalenie umiejętności korzystania z różnych urządzeń, usamodzielnianie i kształtowanie postawy odpowiedzialności za własne zachowanie. Dzieci poznają i przestrzegają zasad bezpiecznej zabawy w domu, przedszkolu i na powietrzu, uczą się rozpoznawania zagrożeń i nabywania umiejętności ich unikania, radzenia sobie w sytuacji trudnej i odważnego proszenia o pomoc, doskonalenia umiejętności bezpiecznego poruszania się po drogach i korzystania ze środków komunikacji. Nabywanie nawyków warunkujących bezpieczeństwo własne i innych musi być prowadzone w ścisłej współpracy ze środowiskiem rodzinnym dziecka.

Dziecko kończące edukację przedszkolną powinno:

- Wiedzieć, jak trzeba zachować się w sytuacji zagrożenia i gdzie można otrzymać pomoc, umieć o nią poprosić;
- Orientować się w bezpiecznym poruszaniu się po drogach i korzystaniu ze środków lokomocji;
- Znać zagrożenia płynące ze świata ludzi, roślin oraz zwierząt i unikać ich;
- Wiedzieć, że nie można samodzielnie zażywać lekarstw i stosować środków chemicznych (np. środków czystości);
- Próbować samodzielnie i bezpiecznie organizować sobie czas wolny w przedszkolu i w domu; mieć rozeznanie, gdzie można się bezpiecznie bawić, a gdzie nie.

Pożądane zachowania dziecka:

- ✓ Bawi się zabawkami zgodnie z ich przeznaczeniem
- ✓ Nie oddala się od nauczyciela z wyznaczonych pomieszczeń i terenu zabawy
- ✓ Nie biega po sali
- ✓ Nie wspina się na meble
- ✓ Zgłasza nauczycielowi o uszkodzeniu zabawki
- ✓ Właściwie korzysta z przyborów plastycznych
- ✓ Wie, jak bezpiecznie bawić się na powietrzu: nie rzuca kamieniami, nie wspina się na drzewa, nie biega z ostrymi patykami
- ✓ Bezpiecznie korzysta z urządzeń terenowych
- ✓ Samodzielnie i bezpiecznie organizuje sobie czas wolny w domu i w przedszkolu
- ✓ Potrafi wybrać bezpieczne miejsce do zabawy np. z dala od jezdni

- ✓ Wie, że samo nie może przebywać na ulicy
- ✓ Zna i przestrzega podstawowe zasady poruszania się po drogach
- ✓ Wie, że może zwrócić się o pomoc do osoby dorosłej w sytuacji zagrożenia
- ✓ Wie, jak zachować się w sytuacji zagrożenia
- ✓ Nie bierze do rąk przedmiotów nieznanymi i znalezionych
- ✓ Zgłasza nauczycielowi każdą nietypową sytuację np. pojawienie się zwierzęcia
- ✓ Wie, co znaczy określenie „osoba obca”
- ✓ Nie przyjmuje słodyczy i podarunków od osób nieznanymi
- ✓ Nie oddala się z nieznaną osobą
- ✓ Nie opowiada o sobie i swojej rodzinie obcym osobom
- ✓ Nie podchodzi i dotyka przypadkowo napotkanych zwierząt
- ✓ Wie, jak należy zachować się w przypadku ataku psa
- ✓ Wie, dlaczego nie wolno wkładać do ust i zjadać nieznanymi roślin
- ✓ Respektuje zakaz dotykania lekarstw i środków chemicznych

4. Wychowanie dla poszanowania roślin i zwierząt (obszar 12)

Zadaniem nauczyciela jest kształtowanie opiekuńczej postawy dziecka wobec świata roślin i zwierząt. Nauczyciel uświadamia wychowankom, że wszystko to, co jest człowiekowi potrzebne do życia, czerpie z naturalnego środowiska, dostarcza wiadomości na temat roślin i zwierząt żyjących na ziemi, wyjaśnia podstawowe zasady ochrony przyrody, propaguje racjonalne korzystanie z zasobów środowiska naturalnego, kształtuje u dzieci poczucie odpowiedzialności za środowisko przyrodnicze.

Dziecko kończące edukację przedszkolną powinno:

- Wymieniać rośliny i zwierzęta żyjące w różnych środowiskach przyrodniczych, np. na polu, na łące, w lesie;
- Wiedzieć, jakie warunki są potrzebne do rozwoju zwierząt (przestrzeń życiowa, bezpieczeństwo, pokarm) i wzrostu roślin (światło, temperatura, wilgotność);
- Potrafić wymienić zmiany zachodzące w życiu zwierząt i roślin w kolejnych porach roku; wiedzieć w jaki sposób człowiek może je chronić i pomóc im, np. przetrwać zimą.

Pożądane zachowania dziecka:

- Wie, że o rośliny i zwierzęta należy się troszczyć

- Wie, że zwierzętami domowymi trzeba się opiekować i nie wolno ich męczyć
- Dokarmia zwierzęta i ptaki w czasie zimy
- Nie zrywa bez potrzeby kwiatków i nie depta kwietników
- Wie, że nie wolno zostawiać po sobie śmieci w czasie wycieczek i spacerów
- Orientuje się na czym polega segregowanie śmieci (uczestniczy w zbieraniu makulatury, baterii)
- Oszczędnie korzysta z wody podczas mycia rąk
- Orientuje się, że zanieczyszczenie powietrza powodują np. spaliny samochodowe
- Potrafi właściwie zachować się w lesie i w parku
- Wie, w jaki sposób człowiek chroni przyrodę
- Uczestniczy w akcjach propagujących ochronę środowiska.

5. Wychowanie rodzinne, obywatelskie i patriotyczne (obszar 15)

Istotnym zagadnieniem w rozwoju osobowości dziecka jest poznawanie języka ojczystego, oraz wzmocnienie więzi z najbliższą rodziną i krewnymi. Dziecko spełnia oczekiwania rodziców, podporządkowuje się określonym zasadom, staje się samodzielne i przyjmuje na siebie obowiązki wynikające z życia w rodzinie., odwzajemnia uczucie miłości przywiązania do najbliższych. Kształtowanie poczucia przynależności narodowej polega na rozwijaniu u dziecka zainteresowania miejscowością i regionem, w którym mieszka. Zadaniem przedszkola jest wzmocnienie takich postaw dziecka, które z czasem przerodzą się w świadomość społeczną. Budowanie tożsamości narodowej wiąże się z dostarczaniem wzorców zachowania i reagowania w sytuacjach pojawiania się symboli narodowych i powinno zrozumieć, że należy je szanować, zachowując powagę. Ważne jest wychowanie dziecka w śniadości, że nie jesteśmy sami na świecie, że obok nas żyją ludzie innej narodowości, odmiennych kultur i religii.

Dziecko kończące edukację przedszkolną powinno:

- Wymieniać imiona i nazwiska osób bliskich, wiedzieć, gdzie pracują, czym się zajmują;
- Znać nazwę miejscowości, w której mieszka, znać ważniejsze instytucje i orientować się w rolach społecznych pełnionych przez ważne osoby, np. policjant, strażak;
- Wiedzieć, jakiej jest narodowości, że mieszka w Polsce, a stolicą Polski jest Warszawa;

- Nazywać godło i flagę państwową, znać polski hymn i wiedzieć, że Polska należy do Unii Europejskiej;
- Wiedzieć, że wszyscy ludzie mają równe prawa.

Pożądane zachowania dziecka:

- Potrafi powiedzieć jak się nazywają rodzice i inni członkowie rodziny
  - Wypełnia samodzielnie określone obowiązki w domu
  - Potrafi sprawić przyjemność najbliższym osobom np. wykonuje upominek
  - Interesuje się historią i tradycjami swojej rodziny
  - Zna nazwę i posiada informacje o miejscowości w której mieszka
  - Rozpoznaje herb swojej miejscowości i opisuje legendy z nią związane
  - Umie nazwać kraj w którym mieszka i że jest Polakiem
  - Rozpoznaje symbole narodowe i wie o szacunku i ich znaczeniu
  - Wie, jak nazywa się stolica Polski
  - Zna symbole Unii Europejskiej
  - Rozumie pojęcie „narodowość”
  - Wie, że wszyscy ludzie mają równe prawa bez względu na narodowość, kolor skóry, płeć.
- V. Zgodnie z treścią niniejszego programu został stworzony **KODEKS POSTĘPOWANIA PRZEDSZKOLAKA** i zostanie upowszechniony wśród kadry przedszkola, dzieci i rodziców.

KODEKS POSTĘPOWANIA PRZEDSZKOLAKA

Przedszkolak ma prawo:

1. *Mieć i wyrażać swoje zdanie.*
2. *Prosić o to czego chce, ale nie żądać tego.*
3. *Podejmować decyzje i ponosić ich konsekwencje.*
4. *Uczestniczyć we wszystkich formach aktywności proponowanych przez przedszkole.*
5. *Przebywać w warunkach zapewniających bezpieczeństwo.*
6. *Bawić się i wybierać towarzyszy zabaw.*

7. *Zdobywać wiedzę i umiejętności, badać i eksperymentować.*
8. *Do indywidualnego tempa rozwoju.*
9. *Pełnić błędy i zmieniać zdanie.*
10. *Odnosić sukcesy.*
11. *Do swojej prywatności, samotności i niezależności.*
12. *Do nienaruszalności cielesnej.*
13. *Do snu i wypoczynku, jeśli tego potrzebuje.*
14. *Do jedzenia i picia, gdy jest głodny i spragniony.*
15. *Do pomocy nauczyciela w sytuacjach trudnych dla niego.*
16. *Znać swoje prawa i korzystać z nich.*

Przedszkolak ma obowiązki:

1. *Postępować zgodnie z ogólnie przyjętymi normami społecznymi.*
2. *Stosować formy grzecznościowe w stosunku do kolegów i osób dorosłych.*
3. *Dbać o bezpieczeństwo, zdrowie swoje oraz kolegów.*
4. *Przestrzegać zasad obowiązujących w grupie.*
5. *Respektować polecenia nauczyciela.*
6. *Utrzymywać porządek wokół siebie.*
7. *Sprzątać zabawki po skończonej zabawie.*
8. *Nie przeszkadzać innym w zabawie.*
9. *Dbać o swój wygląd.*
10. *Wywiązywać się z przydzielonych zadań i obowiązków.*
11. *Nieść pomoc rówieśnikom i młodszym kolegom.*
12. *Szanować godność i wolność drugiego człowieka.*
13. *Informować nauczyciela o problemach.*

Przedszkolak chce:

1. *Bawić się zgodnie.*
2. *Pomagać sobie nawzajem.*
3. *Być uprzejmy.*
4. *Szanować i tolerować innych.*

5. *Słuchać poleceń dorosłych.*
6. *Dbać o książkę i zabawki.*
7. *Dbać o czystość i porządek w sali i łazience.*
8. *Szanować pracę innych.*
9. *Okazywać uczucia.*
10. *Wyrażać własne potrzeby.*
11. *Być dumny z bycia Polakiem i Słupszczaninem.*
12. *Chronić przyrodę.*

Przedzłokolak nie może:

1. *Wyrządzać krzywdy innym.*
2. *Wysmiewać się z innych.*
3. *Przezywać innych.*
4. *Przeszkadzać innym w zabawie.*
5. *Niszczyć wytworów pracy innych.*
6. *Krzyczeć, hałasować.*
7. *Biegać w sali zajęć, niszczyć zabawek i innych przedmiotów.*

VI. System nagród i kar

Formy nagradzania zachowań respektujących ustalone normy i zasady

- pochwała wobec grupy,
- pochwała indywidualna,
- pochwała przed rodzicami,
- atrakcyjne spędzanie czasu, atrakcyjna zabawa w grupie według pomysłu dzieci,
- darzenie dziecko szczególnym zaufaniem np. zwiększając zakres jego samodzielności,
- drobne nagrody rzeczowe, np. emblematy uznania (odznaka, order),
- dostęp do atrakcyjnej zabawki.

Dzieci nagradzane są za:

- stosowanie ustalonych umów i zasad,

- wysiłek włożony w wykonanie pracy, zadania,
- wypełnienie podjętych obowiązków,
- bezinteresowną pomoc innym,
- stosowanie zasad ochrony przyrody,
- aktywny udział w pracach grupy.

Formy karania za niestosowanie się do ustalonych wspólnie zasad:

- kara naturalna jako bezpośrednie następstwo winy (w sytuacjach nie zagrażających zdrowiu dziecka),
- zastosowanie aktywności mającej na celu rozładowanie negatywnych emocji,
- upomnienie słowne (przypomnienie obowiązujących zasad),
- rozmowa – przedstawienie następstw zachowania (skłonienie dziecka do autorefleksji),
- wyrażenie przez nauczyciela smutku i niezadowolenia z powodu zachowania dziecka,
- odsunięcie na krótki czas od zabawy,
- poinformowanie rodziców o przewinieniu.

Kary stosowane są za:

- nieprzestrzeganie ustalonych norm i zasad współżycia w grupie i przedszkolu,
- stwarzanie sytuacji zagrażających bezpieczeństwu i zdrowiu własnemu i innym,
- zachowania agresywne,
- niszczenie wytworów pracy innych, ich własności,
- celowe nie wywiązanie się z podjętych obowiązków.

VII. Ewaluacja:

1. Ewaluacja programu wychowawczego dokonywana będzie na półrocznej i rocznej radzie pedagogicznej.
2. W ewaluacji uwzględniane będą: opinia wychowanków, rodziców, nauczycieli, pracowników przedszkola.
3. Sposoby ewaluacji:

- a) Analiza dokumentów: Program wychowawczy, Księga protokołów rady pedagogicznej, plany miesięczne poszczególnych grup, arkusze obserwacji, dzienniki,
- b) Ankiety,
- c) Wytwory dzieci.

LITERATURA:

1. Podstawa programowa wychowania przedszkolnego dla przedszkoli, oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych oraz innych form wychowania przedszkolnego
2. Konwencja Praw Dziecka z dn. 20 listopada 1989 r. przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne ONZ
3. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dn. 2 kwietnia 1997 r.
4. Red. Szablak K., Wychowując mówimy jednym głosem, Poznań 1998 r.
5. Gordon T., Wychowanie bez porażek, Warszawa 1991 r.
6. J. Koźmińska, E. Olszewska, Z dzieckiem w świat wartości, Warszawa 2007 r.
7. Portmann R., Gry i zabawy przeciwko agresji, Kielce 1999 r.
8. Dobson J. S., Dzieci i wychowanie – pytania i odpowiedzi, Warszawa 2000 r.
9. Faber A., Mazlish E., Jak mówić, żeby dzieci nas słuchały. Jak słuchać, żeby dzieci do nas mówiły, Poznań 1992 r.
10. Aronson E., Człowiek istota społeczna, Warszawa 1994 r.

Opracowanie programu:
Elżbieta Kańciurzevska
Małgorzata Baranowska